

PRESBITER

*Áldott karácsonyt,
békés új évet
Kedves
Olvasóinknak!*

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XII. évfolyam 6. szám

BUDAPEST

2003. november-december

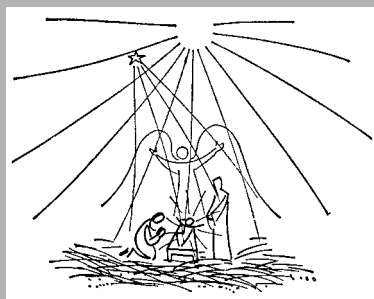
*Bánffyhungyadi hívek
(4-5. oldal)*

*Interjú
Kovács Péterrel
(7. oldal)*

*A Deák-év
alkalmából
(12. oldal)*

Mi voltunk

megtestesülésének oka, üdvösségünkért lett az ember barátja, ezért kívánt emberi testben megszületni, és abban megjelenni... más nem változtathatta a romlandót romolhatatlanná, mint maga az Üdvözítő, aki kezdetben a semmiből alkotott mindent. És más nem állíthatta helyre ismét az emberben azt, ami az ő képére lett teremve, mint az Atya képe maga. Más nem tehetette halhatatlanná a halandót, mint a mi Urunk Jézus Krisztus, aki maga az élet. Más valaki nem adhatott tanítást az Atyáról, és nem rombolhatta le a bálványimádást, mint az az Ige, aki mindent elrendezett, és aki az Atya egyetlen és valóságos egyszülött Fia. Mert mindenki tartozását le kellett rónia – mint mondtuk –, ezért jött el. Ezért, miután istenségét tetekkel bizonyította, egyúttal az áldozatot is felajánlotta mindenkéért, minden emberért halálra adva (testének) templomát, hogy mindenkit felmentsen és megszabadítson a kezdeti törvényszegés alól, és erősebbnek bizonyuljon a halálnál azáltal, hogy mindannyiunk feltámadásának zsengejeként mutatta meg romolhatatlannak saját testét...

Athanasius

„És a világosság a sötétségben fénylik...”

– János 1,5/a –

Isten maga gondoskodott arról, hogy karácsonynak fényei legyenek. A legcsodálatosabb fény maga az Úr Jézus volt, de Ő, a magát megüresített állapotában nem ragyoghatott. Ő most, születése napján erőteljesen, hajléktalanul, kirekesztetten és mégis angyali seregtől csodáltnak, dicsőítve, pásztoroktól és keleti bölcsektől hódolatot nyerve indul az életünk, a világ megváltásának útján. Mielőtt az Úr Jézus emberi formát vett volna föl, már öröktől fogva az Atya közösségében élt. Az angyali sereg látta és ismerte az Ő dicsőségét, melyet érettünk letett, s most karácsonykor a menny magasságában, de a földön is hallhatóan zengik a testté lett Ige csodáját, Isten dicsőségét és buzgó szerelmét, jóakarátát elvesztett Ádámja iránt.

A karácsony fénye azonban nemcsak elbűvölő és félelmetes ragyogás, hanem a sötétség valóságát és nagyságát is feltáró és megmutató világosság. Ha az emberi világunk – s benne mi is – azt hittük volna, hogy a sötétség a természetes, a megszokott, az elfogadott, a megváltoztathatatlan állapot, akkor most az Úr Jézus születését körülvevő, s majd szavaiból, cselekedeteiből, egész lényéből kibontakozó és kisugárzó isteni világossága meggyőzően bennünket arról, hogy ez nem így van.

A mi karácsonyi ünneplésünknek még emberi fényei, melege, vagy akárcsak hangulata, a média visszafogottabb hangja, gyertyafényes megjelenése is annak vágyakozó sóháját formálja szívünkben: „Miért nem lehet mindig ilyen a világ?”. Már ezeknél a szórt, erőteljes visszfényeknél is megdöbbenünk és elborzadunk gyűlölködő, gyilkoló, önmagából kifordult világunk állapotán, a minden emberi értéket megtámadó, megkérdőjelező és gyaláztatásával is dicsekvő magatartásán, elviselhetetlen igazságtalanságain és hazugságain.

Karácsony mennyei fényei, a testté lett Ige fénye pedig ennél is élesebben mutatja meg elesett állapotunknak nemcsak felszínét, de előidézőjét, gyökérzetét, Isten ellen harcoló, s az Evangéliumot visszautasító voltát, a bűn valóságát.

Most már nem általában az emberi világról van szó, hanem ebben az én tagadásomról, visszautasításomról, bűneimről és megváltásra szorult állapotomról is. Az ünnep látást, távlatokat, célokat, feladatokat felmutató világosságában, melyben egész elrendelésünk és elhívásunk, sőt küldetésünk is benne foglaltatik, magamtól is azt kérdezem: „Miért nincs így mindig?” Miért nem ünnep minden asztali közösség? Miért nem Istentől kapott ajándék a szeretteim élete, a megfogamzott magzat, a gyülekezetem testvéri világa, s az Isten országáért, s benne a népünkért végzett szolgálatunk?

Fogadjuk el, hogy ezek a világosságban fogant kérdések nem ünneprontást jelentenek, hanem éppen áldott tisztulást és gyógyulást, annak a megtapasztalását, hogyha engedünk ennek a Világosságnak és befogadjuk, akkor hatalmat kapunk, hogy Isten fiaivá legyünk. Hatalmat! Szabadítást és erőt! A bűnbocsánat és a megbocsátani tudás mennyei ajándékát, az igazság követésének kegyelmét, az irgalmasság gyakorlásának krisztusi szeretetét, a munkálkodás örömét és kiváltságát.

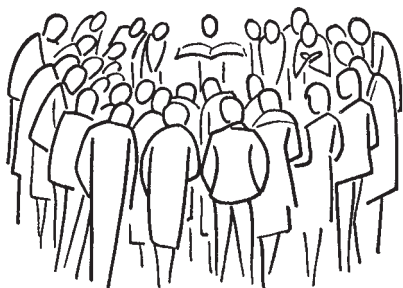
Ne maradjunk meg szent megdöbbenéseink bénító állapotában, hanem a befogadott Gyermekek, a fiúság Lelke erejével és örömeivel kiáltunk és kérjük: „Abbá, Atyám”, és „Bizony, jövel, Uram Jézus”!

D. Szabó Dániel

Az Ige körül

Tűzzel szóztan

Márk 9,2-50

Az ember gyakran válik botrányt (skandalum) okozóvá. Olykor tudatosan, máskor véletlenül okoz botrányt. Jellemzően a megszokott magatartásformánkkal okozunk botrányt. Van olyan magatartásunk, amelyben nem ismerjük fel a botrányokozást. Olykor kialakult kegyességi szokásainkon sem ismerjük fel a túlfűszerezettség botrányát. A másokért megváltoztatott magatartásunkkal mások megmentését tudnánk szolgálni.

Mások iránti magatartásunk meghatározója a só és a tűz. A másokkal való együttélésre kegyelemből „tűzzel szóztat mindenki” (49). Az áldozati állat húsát megsózták, úgy, mint az emberi fogyasztásra szolgáló húst. Legyen ízletes. A só nyomtalanul eltűnik, felszívódik, de megőrzi a húst. Hasznosan szívódik fel. Ízessé teszi a húst. Elpusztítja a romlást okozó csírákat. A szózott állat húsának az elégetése során az ima jó illatú füstje száll hálaként az ég felé. Tűzzel szóztan legyen kellemes feláldozott életünk az Úrnak és szívesen fogadott környezetünkől érzésétől. A só eltűnik, a tűz eléget, elemeszt. Aki tűzzel szóztat, az elég és eltűnik. Életére jellemző, hogy feláldozza magát az Úrért. Békében él Vele és békében él másokkal is. Árasztja a békesség jó illatát. Buzgólkodik az Úrért. Szívét égő áldozatul ajánlja fel Urának.

1. Tűzzel égő élet

A buzgóság nem sokat ér só nélkül, mert abban a romlás csírái élnek. Ez ellen a csírák ellen van szükség a sóra. A tűzzel égő, de nem szózott élet buzgóságtól hevült élet. Ég az Úrért, és ég jó ügyekért. A gyülekezeten belül egyházi dolgok viteléért áldozza fel magát. Szinte nincsen szabad ideje, mert minden idejét az ügyek jobbá tételére fordítja. Több ember helyett dolgozik. Nyüzsög. Csak éppen sötét minden, amit tesz: Mások érzik rajta a nagy akarás izsadságát, de nem a jó illatot. Jó a szándék, de ahogy megjelenik, az nem válik fogyaszthatóvá. Hiányzik belőle a só íze. De ő sem érzi a maga sötétlenségét. Visszataszító a sötét buzgóság. A jó íze érzé-

keny közösség felismeri az ízetlenséget, ezért a tűz buzgóságát sem tudja elfogadni. A szóztalan élet nem ismeri az íz harmóniáját, ezt a hiányt viszont nem lehet a buzgóság növelésével pótolni. Minthogy a maga eszközeivel a sóhiány pótlására képtelen, az ízeket ízlelők részére egyre botrányosabb túlbuzgósága.

2. Sóval fűszerezett

Van, aki sóval fűszerezett életet él. Megtalálta lelki békességét. Elfogadta a kegyelmet. Kialakította a maga kegyességét. Számára a kegyesség adta íz egyre inkább betölti életét. Az íz mércéje saját maga. Ha el is fogadja, hogy van más ízharmonia is, de mert az más, mint az általa megszokott, ezért azt íztelennek tekinti. Mindenki iránt követelményként a saját kegyességi szintjét állítja. Nincsen tekintettel a hitben gyengék elesettségére. Azok megnyeréséért, megtartásukért nem változtat kegyességi szokásain. Törekszik a hasonló megítélésűekkel való gyakori együttlétre. Ott az ízek sokféle zamatát ismeri meg és fejlesztheti gyakran öncélúan. Fontosabbnak tartja a maga tovább ízesülését, mint a másokért égést. Nem tűzzel szózott, csak sóval fűszerezett életet él. Ebben a közegben a só ízevesztetté válik. Alkalmatlan arra, hogy sóként hasson a világban. A hitben élőket erősek és gyengék kategóriájába sorolja. A gyengék felé, önmagát példának állítva, követelményeket támaszt. Idegen ez az élet az Írás tanításától. „Ki erőtelen, hogy vele együtt ne lennék erőtelen én is. Ki botránkozott, hogy vele együtt ne égnék én is” (2Kor 11,29).

Isten gyermekei, az Úr szolgálatában állók, tűzzel szózott életet élhetnek. A buzgóság, a másokért élés és a só jó illata lehet jellemzőjük. Békétlen körülmények közepette is a tűzzel szózott ember békességet áraszt a környezetében. Érezhető a kellemes illat, amelyet áraszt. Erre az illatra vágyik környezete a gyűlölködés, a másokat rágalmazó, megvető, önmagát marcangoló bűz elviselhetlensége helyett.

A tűzzel szózott, másokért áldozathozatalra képes élet élésének a lehetőségét kaptuk. Ez az élet élhetővé válik a hitben gyengék irányában is. Kerüljük a csak szóztan magában élésnek az íztelenné válását. Ne tekintsük elégségesnek a másokért, az ügyekért élés buzgóságát.

Könyörögjünk, hogy Urunk kegyelmezen meg rajtunk, és tegye életünket „tűzzel szózott életté”. Árasszuk a jó illatot a szűkebb és tágabb környezetünkben. *Karácsony békessége váljék a tűzzel szózott élet jó illatot árasztásának áldott alkalmává.*

Dr. Cseh Lajos

Karácsonyi vágy

Az Angyalok már gyertyát gyújtogatnak.
Az én szívem mégis oly hideg,
Szükségem volna egy kis melegre,
Hova fordulhatok, kihez mehetek.

Az utca kövét rovom egymagamban.
Emlékeim között kutatok.
Keresem a régi letűnt időkből
a legkedvesebb, legszebb pillanatot.

Gyermekkorom emlékei jónek,
– Mennyi csoda, mennyi kacagás,
Istenem, Istenem! – Milyen szép volt,
tisztá gyermek szívvel várni a csodát.

Most az utca kövét rovom egymagamban,
Oly nehéz és bánatos szívem.
Mázsás súlyú bűn-köveket hordok,
nem tudom, hogy meddig cipelem.

Az Angyalok már gyertyát gyújtogatnak.
Az én szívem mégis oly hideg,
Szükségem volna egy kis melegre,
Betlehemi fények hozzám jöjjetek!

Szükségem van a leghevítőbb fényre.
Drága Jézusom, kérlek, tégy csodát,
Már csak a Te fényességed által
éghet le rólam ez a mázsás súlyú
sorscsapás.

Mást már az élettől nem kívánok,
Nem kívánok semmi földi jót.
Csak arra vágyom minden pillanatban,
hogy mécses lehessenek a betlehemi
istálló falon.

Taktabáj

Demecseri Horváth Imre

Karácsonyi gondolatok

ISTEN KARÁCSONYI VILÁGA

tele van követekkel.

Néhányan úton vannak feléd.

*

KARÁCSONY ÉJJEL

Az ember Isten képmása volt.

De ez összetört, elveszett.

Irgalmas Istenünk

Ezen az éjszakán

Elküldte hát hozzánk az ember igazi

Arcát.

*

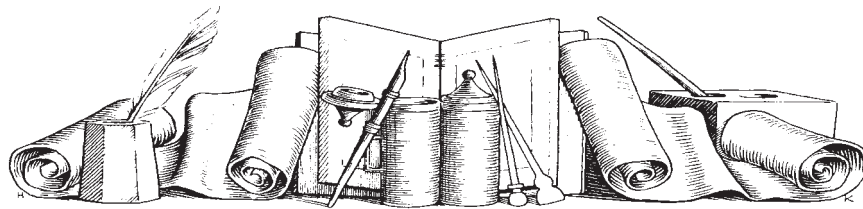
ÁLDOTT AZ ISTEN A

MAGASSÁGBAN,

AKI LEJÖTT HOZZÁM

A LEGNAGYOBB MÉLYSÉGBE!

(E. Gruber)

Keletkezéstörténet

Lukács írása szerinti evangélium

Máté a zsidókból lett keresztyéneknek, Márk a Rómában élő, Lukács pedig a pogány keresztyéneknek mutatta be Jézust, mint a világ Üdvözítőjét.

Lukács mindennek lelkiismeretesen végére járt és történészként megbízható, alapos munkát végzett. Az Újszövetséget úgy mutatja be, mint az ószövetségi ígéretek beteljesülését. Az üdvtörténetet a jeruzsálemi templomba helyezve mutatja be. Jézus életének fontosabb eseményeit, az egyház születését ugyancsak a templomba helyezi.

A Jézus Krisztusban beteljesült ígélet bemutatására és az evangélium alapján történő igazolására törekszik. A végső idők egyházi feladata a Szentlélek által végzett misszió.

Evangéliumát, mint pogánykeresztyén, a pogányokból lett keresztyének részére írja. Ez az oka annak, hogy nála hiányoznak a zsidó törvények magyarázatai. Hangsúlyeltolódás vehető észre a Hegyi Beszéd ismertetésében, különösen érzékelhető a különbség a Máté evangéliumával egybevetés esetében. A pogányból lett keresztyének jelentős része a zsidósággal és a zsinagógai közösséggel volt kapcsolatban, és így jutott el Krisztus megismeréséhez. Az Augustus császár által létrehozott Római Birodalmat tekintette a kor embere a tartós béke alapjának. A pogány világ a császárt vallásos hódolattal illette, és megváltóként ünnepelte. Lukács azonban a megígért Üdvözítő születését írja le a 2,1-14-ben, szembeállítva őt a császárral. Bemutatja a világnak azt, aki Üdvözítőként egyedül jogosult, hogy benne az ígéretek beteljesedjenek.

Jézust a szegények, a lenézettek, az etnikai, vallási okból diszkrimináltak, az Isten ellen vétkezők, a bűnösök Megváltójaként mutatja be.

Lukácsot történészként szokás minősíteni. Munkásságát azonban a történelemírásnál az evangélium hirdetése, az egyház építése és megszilárdítása is jellemezte. Elkötélezett hívők bizonyágtételeit dolgozta fel, rendszerezte és adta közre. Az írott művek közül elsősorban Márk evangéliuma említhető. Máté evangéliumának arám nyelvű szövegét is ismerhette. Ezen kívül a „Beszéd forrás” (Logion-Quelle) néven ismert, de fenn nem maradt összeállítás is alapul szolgált munkájához. Ezekon kívül felhasználta az élőszóban elhangzott elbeszéléseket. Többek között Jakabtól, az Úr testvérétől és Máriától hallottakat. Leginkább azonban a Pétertől és Páltól hallottakra támaszkodott, akiket több missziói útjukra elkísért.

Lukács munkáját dicséri néhány szép ének közreadása. Írását a szép kifejezések jellemzik. Gondolatai világos kifejtésben, jó irodalmi stílusban jelennek meg. Mondani-
valójának központjában áll: „Az Ember Fia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett” (19,10).

Cs. L.

Lukács evangéliuma lovári-cigányul

Kadal bakrara slobodos avral losarnas pe pengi turma. Jokharsa ekhe andyelos dikhle. O andyelo phendas lenge ke arakhadyilas o Jezush ande o foro Betlehem, pel forosko agor Ande ekh khaseski balaji. Atunchi vi majbut kavera andyelura avile. Asharen le Devles kaj o Jezus tele avilas te parovelamen.

So phendas o andyelo le bakrarenge?

Ezek a pásztorok a szabadban vigyáztak a nyájukra. Hirtelen egy angyalt láttak. Az angyal elmondta nekik, hogy Jézus megszületett egy jászolban Betlehem városában. Most sok más angyal is jött. Dicsőítik Istent, mert Jézus eljött a megváltásunkra.

Mit mondott az angyal a pásztoroknak?

Urunk, kérünk, küldj munkásokat aratásodba!

Idézet Kálvintól: „Ma az egyház kétségbeesett állapotban van. Kifosztottan, szétszór-
tan, minden oldalról szorongatva, szétmorzsolódva, alétan fekszik. Mi a teendő ilyen
sok és ilyen nagy félelmek közepette? Meg kell ragadnunk ezeket az ígéretek, és hin-
nünk kell, hogy Isten mégis megtartja egyházát. Bár a test szét van szórva, darabokra
van szaggatva, Istennek mégsem esik nehezére Lelke által a tagokat újra egyesíteni. Is-
ten nem fogja túrni, hogy nevét elfelejtsék, és segítségül ne hívják. Isten ezeket a most
szétszór- és szétvetett részeket az Ő népévé fogja egybegyűjteni.”

Mostanában sok meghívást kapok gyü-
lekezeti, presbiteri, intézményi alkalma-
ra, hálaadó ünnepekre. Annyit, hogy rend-
szeresen ki kell mentenem magamat. Múlt
vasárnap Szabó püspök úrral hála-
adó istentiszteleten vettünk részt Pócsme-
gyeren. A néhány száz fős Pócsmegyer-
Leányfalui Társegyházközség azért ünne-
pelt, mert sok tíz millió forintból, melynek
nagy részét a tagok kárpótlás-aranykoro-
nákból adtak össze, teljesen megújíthatta
templomát, és azt a gyülekezet újra hasz-
nálatba vette. Egy éve ugyanezen társegy-
házközség a Duna túlsó partján, Leányfa-
lun adott hálát velünk együtt újonnan épült
gyönyörű templomáért. Most együtt ünne-
peltek nemcsak az Észak-Pesti Egyházme-
gye gyülekezetei, de közeli-távoli barátok,
vendégek is, sőt az erdélyi Bánffyhungyadi
Egyházközség díszes népviseletbe öltö-
zött delegációja is, akik egyébként a már
csak náluk énekelt passióval is megaján-
dékolták az örvendező, ünneplő gyüleke-
zetet.

Néhány hete pedig Nagyszékely piciny
gyülekezete adott hálát két temploma, pa-
rókiája erőn felüli ráfordítással végzett
befejezéséért, s pár napja a kecskeméti
nagytemplom újjáépített toronysisakja is
azt hirdeti, hogy vannak fiak, akik atyáik
örökségét nemcsak megőrzik, de meg is
újítják. Ezekre tekintve mintha az egyház
diadalmenetének időszakát élnénk! Hát
akkor mi a gond?

A kb. 400 évvel korábban rögzített bo-
rús hangulatú kálvini idézet olvastán is ör-
vendező gondolataim támadtak. Mert ab-
ból, hogy az akkori egyház ugyanolyan
elesett állapotban volt, mint a mai köz-
egyház, ennek ellenére és ezt követően,
évszázadokon át Urunk azt mégis megtar-
totta. Meggyőző ígélet ez nekünk arra néz-
ve, hogy itt akár 400 év múlva is lesz Re-
formátus Egyház, és nem kell 20 év múlva
bezárnunk a templomokat, ahogy azt né-
hányan – közülünk is – lehetségesnek tart-
ják. Sok szó esik mostanában arról, hogy
a mai egyházak, így a mienk sem tud va-

lódni válaszokat adni a világ által spontán
és tudatosan felvetett elementáris kérdé-
sekre, problémákra. Még hogy nem?! –
Hát akkor mindaz, amit Pócsmegyer-Le-
ányfalun egy éve és most, továbbá a töb-
bi hasonló és fel sem sorolt alkalmon
tapasztaltunk, az micsoda? Nem hangsú-
lyos és harsány belekiáltás-e mindez ebbe
a transzcendens értékekre már-már telje-
sen érzéketlen, eltompult és közönyös vi-
lágba: igenis van jövő, van kibontakozás,
van megtartás, Isten sohasem feledkezik
meg az Ő népéről!

Pócsmegyeren a szigeti ökumenikus
énekkar Ezékiel látomásának egy feldol-
gozását énekelte az ünnepen. Csodálatos
kép, amikor a megszáradt csontok egy-
másra találnak, inak és hús képződik raj-
tuk, majd népes élő sereggé válik az egész!
Hányszor, de hányszor lezajlott már ez az
áldott feltámasztás történelmünkben az
Anyaszentegyház 2000 éve alatt! Aki már
megfordult az ősi Athén, Korinthosz vagy

Mistra romjainál, tapasztalhatta, hogy a
valaha ott élt gyülekezetekből mára sem-
mi sem maradt. De közben nemcsak a
Krisztusban hívők létszáma szaporodott
meg nagyságrendekkel a világban, hanem
a gyülekezetek száma is, azaz a „staféta-
bot” mégis diadalmasan továbbhaladt.

A nemrégiben újra ünnepelt 1517-es
október 31-e nem arról prédikál-e, hogy
nemcsak az egyén, de az egyház életében
is van újjászületés? Miért ne kezdődhetne
el éppen napjainkban az „imé mindent új-
já teszek” szent ígérete? Az említett örömi
események nem jelei-e annak, hogy
mindez már meg is kezdődött? Tudjuk, az
áldást Isten adja, azt nem lehet sem kikö-
vetelni, sem előidézni. Mindazáltal tudunk
a talentumokról, melyek arra valók, hogy
megsokasítsuk őket, tudunk a kovászról,
mely arra való, hogy a tésztát megke-
lessze, tudunk a gyertyalángról, mely arra
való, hogy világítson, és a hegyen épített
városról, mely nem rejtethetik el a kereső
szemek elől!

Honnan kell, és hogyan továbblépnünk?
*Becsült adatok szerint 620 ezer gyülekeze-
ti tagunk és 410 ezer választónk van. Ha-
talmatlan sereg! Van kb. 1200 anyagyüleke-
zetünk az országban, s jellemzően mind-
egyiknek van temploma, lelkésze, gond-
noka és presbitériuma. Ha egy Magyaror-*

A bánffyhungyadi énekkar az Úr asztala előtt

szág-faliterképen minden egyházközséget kis villamos égővel jeleznénk, olyan lenne, mint a tiszta égbolton ragyogó csillagos ég! Mi mindenütt ott vagyunk az országban. De ott vagyunk a mindennapi élet legtöbb területén is, hiszen 620 ezer református gyülekezeti tag 10 millió lakos között (6,2%) még ha akarna sem tudna nyomtalanul elrejtőzni. S ha ott vagyunk, akkor hatást is gyakorolunk mindazokra, akik velünk együtt élnek, dolgoznak, gondolkodnak, véleményt formálnak ebben az országban. Ez a hatás létezik, működik, hiszen mi vagyunk a föld sója, a világ világossága, a szántóföldbe rejtett kincs, mi, akik Isten Szent Lelke által megtértünk, újjászülettünk és Krisztus testébe beoltattunk. Hát akkor mi a baj? Miért kell el-esettségéről, kifosztottságról, szétmorzsoltságról stb. papolni?

Még nem látjuk pontosan az éves népmozgalmi adatokat, de amit látunk belőle, az számszerűleg nem nagyon biztató. Ténnyünk kell azért, hogy ne így legyen, hogy a beszélő számadatok negatív tendenciái előjelet váltsanak.

A magyar közéletben aggasztó jelenségek mutatkoznak. Hol vagyunk mi reformátusok? Hol hallatjuk értelmes, bölcs és Szentírásból áthatott teremtő véleményünket a közélet különböző fórumain és zugaiban? Ráadásul nem csak esetenként, de gyakorta és jellemzően is. Miért csökkent a mindig kiemelkedő eseménynek számító Protestáns Kulturális Ünnepről iránti gyülekezeti és közérdeklődés?

Mostanában sokat gondolkodtam a „hol van a ti kincsetek?” kérdéskörben, és új fényvel bukkantam rá az Igére: (2Kor 4,7) „Ez a kincseink pedig cserépedényekben van, hogy amaz erőnek nagy volta Istené legyen, és nem magunktól való.” Mit is jelent ez a mi mostani helyzetünkben? Azt, hogy a megújulás útja nem a kiemelkedő, nagyformátumú személyiségek számának gyarapításában rejlik, hanem az átlagos, de elkötelezett, hitvalló gyülekezeti tagokban, azokban a cserépedényekben, akik sem nem díszesek, sem nem méretesek, de sok-sok apró-nagyobb kincset rejtegetnek még magukban. És sok kicsi sokra megy! Gondoljunk csak bele: az egyházi-kultúrtörténeti szempontból kiemelkedő jelentőségű Holt-tengeri tekeréseket is cserépedényekbe zárták. A Jézus lábait megkenő asszony drága szelencéje is valamiféle kerámiaedény volt, melyet össze kellett törnie, hogy tartalma hozzáférhető legyen. *Most az a dolgunk, hogy felderítsük, felfedezzük, előhívjuk, számba*

vegyük azokat a kincseket, melyek cserépedény-szolgatársainknál várnak arra, hogy megteremjék méltó gyümölcseiket.

Ez pedig nem könnyű! Egyik presbiterünk, megbecsült tisztségviselőnk, miután rádöbbsent, hogy egyházi médiánk többek között azért olyan gyenge, mert nincs elegendő képzett lelkészújságírónk, nemrégiben felajánlotta, hogy saját költségén (250 ezer Ft), egy meghirdetett tanfolyamon kitaníttat egy lelkészt erre a feladatra. Fellelkesülve rajta, hamar a Zsinatnál is pártfogást kerestünk és találtunk is még egy lelkész kiképzésére. De bármennyire is hihetetlen, csak nagy fáradtsággal tudtunk a két nyitott lehetőségre egyetlen jelöltet találni! Hol vannak a hiteles és képzett közegyházi médiamunkások, hiszen nem egy-két, de tíz-száz ilyen munkatársra lenne hamarjában szükségünk?

Néhány hónapja 967 aláírással kérés érkezett a Zsinat Elnökségéhez a médiapályázatok elbírálásának napján, kérve, hogy ne úgy legyen tovább, ahogyan eddig volt. Mielőtt az akkori sikertelen pályázat helyett újabb intézkedést tettünk volna mostanában, megkerestük az aláírók képviselőit, kérve, hogy konkrét javaslatot tegyenek, miben változtatnák meg a médiákat. Gyakorlatilag csak az a néhány testvérünk szólalt meg újra érdemben, akiknek a véleményét már addig is ismertük. Ahhoz mérten, hogy korábban közel ezres felszólalást jelentettek be, elenyésző számú volt a használható, konstruktív megnyilvánulás. Hol vannak az alkotó, nemcsak kifogást bejelenteni tudó közegyházi munkatársak a legalább 400 ezres választói vagy a 600 ezres gyülekezeti tagok seregében?!

Új lehetőségként nyíltak meg a testületi, gyülekezeti honlapok az interneten. De mit ér az egész, ha több éves tartalmak díszlegnek az egész világ által hozzáférhető lapokon? Nem negatív reklám ez így?

Eleget tudunk, eleget beszélünk, eleget nyilatkoztunk! Itt az ideje a taktika adott helyzethez igazításának! Erre nézve van néhány gyakorlati elképzelésünk. *Aki ebbe a folyamatba tevékenyen be akar kapcsolódni, közzölje velünk vagy a Presbiteri Szövetség címén, vagy pedig a szerző „dnsdg@freemail.hu” postafiókján keresztül együttműködési szándékát, és a benne rejlő, Isten és Egyház szolgálatára felajánlott kegyelmi ajándékot, készséget, ismeretet, tudást, tapasztalatot és eszköztárat. Előre is köszönjük a remélt munkatársakat!*

Dr. Nagy Sándor
a Zsinat világi elnöke

Fenyők

t
i
tű-
levelű
csend kupolái,
örök-
zöld fenyvesek,
a hó
alól is reményt szikrázni,
csak zengjete!
Isten nélküli istállóknak mélyén
ti őrzitek a szárnyatok alá menekült
kisdedet.
Túl: arasznyi ágaitok szalmazsákokba rejtve,
ha örök
elkibozzák, rabok szabad szívében nyitottak tovább!
Némán is hirdessétek a gyűlölet-rengetegbe:
csak a
szeretet
tehet
csodát.

Tollas Tibor

Ha az Ige

merő teremtmény lett volna, senki nem imádta volna és beszélt volna róla úgy, mint a Biblia. Ő azonban az imádott Isten lényegének valóságos származéka, természet szerinti Fia, nem pedig teremtmény. Következésképpen imádják és Istennek hiszik Őt... A Nap sugarai valóban a Naphoz tartoznak, de ettől a Nap lényege mégsem oszlik meg vagy csökken. A Nap lényege teljes, és sugarai tökéletesek és teljesek. E sugarak nem csökkentik a világosság lényegét, viszont annak igaz származékait képezik. Ehhez hasonlóan úgy értjük, hogy a Fiú nem az Atyán kívülről, hanem az Atyától született. Az Atya teljes marad, miközben „lényének kisugárzása” (Zsid 1,3) örökké létezik, és megtartja az Atya hasonlatosságát és változatlan képességét.

Athanasius

A „Megszólítás”

címmel gazdag programot ígérő meghívót kaptunk a „Vidékmisszió” és a Bács-Kiskun Megyei Presbiteri Szövetség 4. konferenciájára, melyet 2003. szeptember 26-27-én tartottak Kecskeméten, az Emmaus Házban.

A konferencia alapigéje: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népet...” (Mt 28,19/a) A konferencia célja: Mit tehetünk mi presbiterek, hívő emberek azért, hogy a magukat reformátusoknak vallók és csak a névjegyzékben szereplők eljussanak a gyülekezeteinkbe.

Dr. Judák Endre, a vidékmisszió szekció vezetője saját gyülekezetéből hozott példával szemléletesen mutatta be az alapproblémát, amely szükségessé tette, hogy foglalkozzunk ezzel a témával. A népszámlálás idején 4028 fő vallotta magát reformátusnak, 1228 szerepel a névjegyzékben, a templomba járók száma kb. 600 fő, s mindössze 30 fő, akik szolgálnak is.

A konferencia evangélizációval folytatódott, melyen Szabó Gábor esperes szolgált a 32. zsoltár alapján. Kiemelte a bűnbánat örömet, mely megkönnyebbülést hoz az embernek. A bűn elhallgatása felémészti az ember erejét, mert örökös hazudozásra kényszeríti, ami leköti figyelmét, energiáját. Istenhez imádkozva, odafordulva kell vétkeinket letenni. Az így megszabadult ember szolgálatra kész, a szabadulás öröme megszólalásra, megszólításra kényszeríti.

A 26-i előadások elsősorban a pedagógusok és gyermekek megszólításának lehetőségét tárgyalták. Az előadásokat hitvalló pedagógusok tartották, példát adva, miként tesznek bizonyosságot hitükről és „terelik” Istenhez, a Biblia-olvasás irányába tanulóikat.

Csobán Pál történelem szakos tanár elmondta: emlékezni szükséges, az „emlékezzél” szó 136-szor fordul elő az Ószövetségben. A gyerekeknek olyan feladatokat ad, amivel kénytelenek odafordulni szülőkhöz, nagyszülőkhöz, ezáltal javulnak a családon belüli kapcsolatok. Az 1800-as évektől a történelemtanításból kimarad Isten. Nélküle pedig nem jeleníthető meg sem cél, sem értelem, sem ok.

Szabó Gábor esperes volt a következő előadó, aki kiemelte: nincs református matematika, fizika, történelem, így nincs református matematika-, fizika-, történelemtanár sem, csak hívő, vagy nem hívő pedagógus. Az önazonos református pedig biblikus, hívő, hitvalló, kegyes, hűsé-

ges, erkölcsös, korszerű, megszólítható, szocializálható, reális és megszólító, aki ismeri képességeit.

Bognár József biológia szakos tanár elmondta, hogy református iskolában hittel kell tanítani. A pedagógusnak hitvallónak kell lennie, poétának, aki nem lesz, hanem születik, méghozzá újjászületik. Két alap-

Ahogy fény-évezredek

Ahogy fény-évezredek
általrepül egy kis sugar,
s régi csillagtörténetet
távcsőbe diktál egy kvazár,

sok nemzedéknyi télen át
idefénylik egy kisgyerek,
aki didergő éjszakák
istállójában született.

Remény született általa:
Isten Fia a csecsemő,
akinek hideg jászola
szalmáján szunnyad az idő.

Mezey Katalin

fogalmat magyarázott, a kreációt (teremtést) és az evolúciót. Előbbihez hozzáfűzte, az istenképűség tette az embert emberre, és az élet lehellétét lehellte belé, így megbocsátani is csak az ember tud. A teremtéskor Isten az egyes fajoknál becsomagolta az alkalmazkodóképességet, amit a körülmények kibontanak, mint ahogy Jézus is kibontotta az Ézsaiás tekercest, olvasott és magyarázott. Eljött az Isten kedves esztendeje.

Nagy Mihály debreceni kémia-fizika szakos tanár bizonyosságtételében a teremtés csodájára hívta fel figyelmünket. A káosz-ból rend lett. A külső szépség a belső rendezettséget tükrözi. Az ember a XVIII. századtól hibás szemléletével felborította a természet rendjét, pedig 1Móz 1,28-ban

csak pásztorlásra kapott felhatalmazást. Ján 6,69 alapján kiemelte, hogy a hit és a tudás egymás mellett megjelenik a Bibliában. A világ, a galaxis szerkezetének egy ezrelékes eltérése már lehetetlenné tenné az életet, ez is a teremtést és nem a véletlenszerű keletkezést igazolja, hanem egy precíz Alkotóra utal. Ugyanígy a géntérkép hatalmas információja is egy nagy és bölcs Alkotóra utal.

Szűcs Józsefné nem egyházi általános iskola igazgatójaként beszélt a nevelés válságáról, melyet az újonnan kiadott rendeletek sem oldanak meg. Tanítani csak lélektől-lélekig lehet. Gyermekeink szeretethiányban szenvednek. Szeretetet csak a magas érzelmi intelligenciájú pedagógus tud átadni. Az érzelmi intelligencia a másik érzelmeibe való látás, beleélés képessége. Minél magasabb szintű, annál jobban megszólíthatókká és megszólíthatókká válunk. Ennek fejlesztésével lehet már a kicsi gyermeket is alkalmassá tenni a belső hallásra, látásra, megszólításra. Javasolta, hogy a települések lelkipásztorai egyszerre egy használható etika programmal keressék meg az igazgatókat, aminek a tanításban majd ők helyet keresnek. Minden iskolaigazgató, ha hívő, ha hitetlen, magánál magasabb rendűnek tartja az egyházat, így az egyháznak kellene lehajolni, őket felkeresni.

A hozzászólók is két fontos elemet emeltek még ki az egyházak és iskolák kapcsolatában, az alázattal történő „lehajlást” és a dialógust.

Aztán lényeges kérdésként merült fel, hogy meg kellene szólítani a pedagógusokat is. Kérdés csak az volt, ki kezdje a közeledést: a lelkész, az igazgató, vagy egy hívő tanár? Szentesen létezik több évről szóló etika program a világi általános iskolák számára. Jó gyakorlatnak tűnik az egyes településeken a „Legkedvesebb bibliai történetem” rajzpályázat kiírása a polgármester, az iskolaigazgató és a lelkipásztor védnöksége alatt.

Szintén követendő a tiszaföldvári gyakorlat, ahol a lelkipásztorok felkészítésével a presbiterek presbiterképzés során önálló igemagyarázatokat, imaközösséget tartanak havonta többször, szeretetvendégség keretében. A lelkipásztor szolgálata a felkészítésre szorítkozik.

Szombaton az imaközösség után Fónagy Miklós esperes a Zsolt 50,15 és Márk 10,46-52 alapján szolgált. Kiemelte, hogy az Ószövetségben az ember nyomorúságát a bűn következményeként tartották számon, míg az Újszövetségben Jézus Krisztus úgy kezeli, mint betegséget, amit meg kell gyógyítani.

Az igehirdetésre való felkészülésről *Földvári Tibor* lelkipásztor tartott előadást, amelyben nagy hangsúlyt kapott, hogy az igehirdetésre való készülés nem csak a lelkész feladata, hanem a gyülekezeté is, ami a szószékről történő lejövetellel kezdődik. A presbiterek feladata az imádságos háttér biztosítása és a lelkigondozás egy részének átvállalása, és a lelkipásztor számára a nyugalom biztosítása. A látogatásokból merített aplikációk az igehirdetést előbbé teszik, továbbá a gyülekezet valós helyzetét jobban ismeri a lelkipásztor.

Kozma Ferenc lelkipásztor Izrael és az Egyház biblikus értelmezéséről, és a *zsidó emberek megszólíthatóságáról* beszélt. Szólt a középkori zsidóüldözésekről, az újkori antiszemitizmusról, a holocaustról és a zsidó misszió mai gyakorlatáról. Előadását azzal zárta, hogy hirdetni kell számukra az Igét, mert a hit hallásból van, Isten Igéje által. Ebbe a munkába be kell vonni a gyülekezetet is.

A következő előadás a konfirmációról, a konfirmandusok gyülekezetbe történő beépítésének gyakorlatáról szólt, melyet *Fodorné Ablonczy Margit* lelkész tartotta. A gyülekezetnek legyen olyan presbitere, aki ezt a feladatot felvállalja, minden presbitéri gyűlésen képviseli, látogat, segíti a lelkipásztor munkáját a konfirmandusok között. A REFISZ arra szövetkezett, hogy a konfirmált fiatalokat egybegyűjtse, és Isten szolgálatába állítsa. A 12 éves korban, főként ismeretekről szóló vizsgát, pár év múlva, az Úr asztalánál szívbeli bizonyosságtétel kellene hogy kövesse.

Az utolsó előadást *Püski Lajos* lelkipásztor tartotta. Arról szólt, mit tart fontosnak szabályozni a gyülekezeti élet területén. Vannak kötelező elemek: a két elfogadott hitvallás (II. Helvét Hitvallás, Heidelbergi Káté), zsinati törvények, egyházkerületi megyei szabályok, írott és íratlan helyi sajátosságok. Feladatunk, hogy ezeket tartalommal töltsük meg úgy, hogy valamennyi generáció *megszólított* legyen. Az emberek elvárása szerint „*ne szolgáltató*”, hanem *szolgáló* egyház legyünk.

A konferenciát úrvacsorai istentisztelettel zártuk. Az Igét, 2Timóteus 4,6-18 alapján, *Püski Lajos* lelkipásztor hirdette.

Hálaadással köszönjük meg Istennek, hogy a nagy távolság ellenére mi is a megszólítottak között lehetünk. A szolgálatok által hitben erősödve és lelkiekben gazdagodva térhettünk haza. Isten gazdag áldását kérjük a szervezők életére és további munkájára.

A mátészalkai testvérek

Javaslat kis falvak kis gyülekezeteinek

Interjú Kovács Péterrel

Egész országunk, de ezen belül egyházunk számára is nagy gondot jelentenek a kicsiny falvak kicsiny gyülekezetei. Kovács Péter, Szövetségünk első főtitkára javaslatot készített ezek megmentésére, sőt felvirágoztatására. Vele beszélgettünk erről a javaslatról.

– Mi ennek a javaslatnak a célja?

– *Megteremteni azokat a műszaki és személyi feltételeket, amelyek az elöregedő, elnéptelenedő vidéki települések és az ott működő kis gyülekezetek életben maradását, sőt fejlődését lehetővé teszik. Ennek két feltétele van: az első az, hogy érez-e felelősséget a helyi gyülekezet, különösen is annak presbitériuma a saját településéért. Látja-e, hogy az Isten azért telepítette oda a gyülekezetet, mert általuk akarja utolérni azokat, akik ott laknak. A másik feltétel az, hogy meg tudjuk-e teremteni azokat az anyagi, műszaki körülményeket, amelyek az élni akaró gyülekezetek, települések életben tartásához, fejlődéséhez nélkülözhetetlenek. Ha mindkettő megvan, még akkor is óriási feladatok állnak a gyülekezet, a presbitérium tagjai és a külső segítők előtt. A helybelieket alkalmassá kell tenni a kívülről érkező anyagi, műszaki támogatás felhasználására. A kiinduló tétel azonban mindenképp az: akarsz-e meggyógyulni? Kívülről nem szabad, de nem is lehet senkit sem boldogítani.*

– Melyek azok a gyakorlati feltételek, amelyek azt eredményezhetik, hogy a kis települések erőre kapjanak?

– *Helyre kell állítani a helyi közigazgatás teljes önállóságát, ami azt is jelenti, hogy emögött ott áll a helyi rendvédelem, az orvos, a gyógyszerellátás, a postaszolgálat, kapcsolat a világhálóval és amit külön is kiemelnék, az általános iskola alsó tagozatának még akkor is helyben kell működnie, ha az osztatlan képzés korszerű módját kell ehhez kialakítani. De sok más minden is ide-sorolható: sport és kulturális rendezvények, képzések és továbbképzések, hogy a helybenlakók a korszerű eszközöket használni is tudják, általában minden helyi kezdeményezés támogatása.*

– A javaslatban egy érdekes intézmény neve is szerepel: tudásház – teleház. Mit takar ez a név?

– *Egy kicsit mindazt, amit az előbb felsoroltam. A teleház név már nem ismeretlen fogalom. Ez jelenti a kapcsolatot a világ-*

hálóval, de jelent másológépet, telefont, faxot, vagy akár csak írógépet is. A tudásház kifejezés mögött az húzódik meg, hogy itt folynak azok a képzések, továbbképzések, amelyek a falu lakói számára biztosítják a mindenkori korszerű ismeretek elsajátítását: nyelvismeretet, számítástechnikai ismereteket, jogi, gazdálkodási ismereteket, ill. tanácsadást, pályázatok elkészítését, ill. annak segítségét és – megint csak hangsúlyozom – az általános iskola alsó tagozatába járók képzését. De itt lehetne utolérni azokat is, akik már, vagy még nem jönnek be a templomba. A tudás megszerzése mellett tehát közösségteremtő hely is a tudásház-teleház. Az életben maradáshoz ugyanis nélkülözhetetlen a közösségi tudat kialakulása.

– Mi lehet ennek a javaslatnak a haszna?

– *Mindenekelőtt a település megmaradása, sőt fejlődése, de számos más – akár gazdasági – haszna is van. Munkahelyeket teremtet, és teremthet – gondoljunk itt a távmunkára.*

– Mi a presbitérium feladata?

– *A presbitériumé az, hogy legyen olyan imádkozó és tenniakaró közösség, amely a jézusi kérdésre – akarsz-e meggyógyulni? – azt válaszolja: Igen Uram, meg akarok gyógyulni, testileg-lelkileg! Ha ez megtörténik, akkor érezni fogja azt a felelősséget és tetterőt, amit a négy barát érzett, akik Jézus-hoz vitték béna barátjukat. Az Egyházé az, hogy ehhez elsősorban önkéntesen segítő szakembereket küld a településekre. A környező nagyobb települések presbitériumai segíthetnék azokat a törekvéseket, amelyeket a helyiek megfogalmaztak. Nem nekik kell feladatokat megfogalmazni a helyiek számára, hanem amit ők jónak látnak, azt kell segíteni a megvalósuláshoz.*

(Folytatás a 8. oldalon)

(Folytatás a 7. oldalról)

– Mindenhez sok pénz kell, és ma sem az egyház, de még inkább ezek a kis gyülekezetek nem dúskálnak a pénzben.

– *Ez így van. Azonban éppen az Európai Unió az, amelyik – a vidékfejlesztés keretében – sok támogatást tud nyújtani. Ezek eléréséhez szükséges pályázatok elkészítésében is segítséget nyújthatnak az egyházban működő szakemberek, akár a Presbiteri Szövetségen keresztül is. Azonban például a posták ügyében, a mai tervekkel ellentétben a tudásház-teleház megoldást jelenthet a posták megmaradásához. Ilyen tárgyalásokat már korábban folytattam a posta illetékeseivel és – tudomásom szerint – az Informatikai Minisztériumnak is vannak ilyen tervei.*

– Hogy indulhatna el ez a kezdeményezés?

– *Semmiképpen sem valami felülről történő rendelkezéssel. Elképzelésem szerint a négy egyházkerület egy-egy kis – természetesen önként vállalkozó – gyülekezetében, illetve településén kellene ezt kipróbálni. Ez egyrészt lehetővé tenné, hogy a helyi kezdeményezések korrigálnák, kiegészítsék javaslatomat, másrészt mintául szolgálhatnának más települések számára is. Ehhez talán még az egyházkerületek is tudnának némi anyagi támogatást adni. Hangsúlyoznom kell újra: mindezt senkire sem szabad kívülről ráerőszakolni. Ehhez egy-egy presbiterium, gyülekezet belső, úgy is mondhatom, a Szentlélektől kapott indíttatása szükséges.*

– Köszönöm a beszélgetést és kérek minden olvasót, hogy szóljon hozzá ehhez a javaslatához!

Élő gyülekezet

Kárpátalja

A Kárpátaljai Református Egyház három egyházmegyéjében szinte egyidejűleg rendeztek presbiteri konferenciát: az ungi egyházmegye Ungvárott, a beregi egyházmegye Balazséron, a máramaros-ugocsai egyházmegye Péterfalván. Mind a három konferenciának azonos volt a témája: a Péter első levele 5. részének első öt verse. Mindegyik konferencián öt előadás hangzott el a „Presbiteritás”, „Gondot viselni”, „Példaképek”, „Jutalom” és „Egymásnak engedelmeskedve” címmel. Mindegyik konferenciát az egyházmegye esperesének áhítata nyitotta és az egyházmegye gondnokának (!) áhítata zárta. Ha valaki azt gondolja ezek után, hogy ezek igen hosszú konferenciák lehettek, akkor téved. Mindössze négy és félórás konferenciák voltak, közben egy félórás szendvicsszünettel és az előadások között énekléssel. Legyen ebben is példa számunkra, hogy jó szervezéssel és fegyelmezett előadókkal milyen sok minden belefér egy fél napba.

Az előadók – a fenti címek sorrendjében – a következők voltak: *Andreas den Broeder* és *Lucius de Graaf* testvéreink a Fundament Alapítványtól Hollandiából, *Szabó Dániel*, Szövetségünk elnöke, a Szövetség ügyvezető elnöke és *Balla Tibor* tiszteletbeli elnökünk.

A konferenciákon 100-120 fő vett részt mindhárom helyen, csak azért nem több, mert a konferenciáknak helyet adó helyiségek befogadó képessége határozta meg a létszámot. Szövetségünk képviselői el látogattak Nagydobronyba is, és megtekintették az ottani gazdaságnak egy telepét, ahol *Szanyi János* testvérünk vezetésével megismerték az ott folyó munkát. Megható volt, amikor az istállóban az ott dolgozókkal együtt Szövetségünk elnöke néhány igei gondolatot mondott el és utána imádkoztunk. Beszélgetést folytattak képviselőink *Katkó Lászlóval*, a nagydobronyi gyermekotthon igazgatójával, aki beszámolt arról, hogy hány helyről látogatják meg az otthonot, hogy azt példaképpül válasszák a maguk diakóniai munkájához. Jó volt a *Horkay László* püspökkel és családjával folytatott beszélgetés is és a közös imádság.

A Szövetség képviselői lélekből felülvilágították, és örömmel állapították meg, hogy a presbiterekkel való foglalkozás Kárpátalján a legfontosabb ügyek közé tartozik. Örömmel értesültek arról, hogy csak Ungvárott mintegy 80 ukrán református is a gyülekezet tagja. Képviselőink azt is megtapasztalhatták, hogy a hívő magyarságnak asszimilációs ereje is van.

DRP

Tiszaföldvár

Presbiteri bibliaórák

A tiszaföldvári református gyülekezetek közös presbiteri bibliaórákat tartanak havi rendszerességgel. *Dr. Judák Endre* javaslatára – aki már sokszor járt nálunk és minden igyekezetével segít a krisztusi szellemiség kialakításában – elhatároztuk, hogy ezeken az alkalmainkon az igemagyarázatot a presbiterekre bízuk. Megtörtént tehát az igehelyek személyekre való kiosztása.

A hatodik alkalommal került rám a sor, augusztus 16-án. Az igehely Lukács 10,30-37 volt, az irgalmas samaritánusról szóló példázat. A felkészülést már hónapokkal korábban megkezdtém, örömmel és kiváltságnak tartottam, hogy áhítatot, elmélkedést tarthatok, valahogy úgy, mint Jézus korában a tanítványok is tették.

Vezérgondolataim voltak: a felebaráti szeretet minden emberre kiterjed, a példázatból kiderül, hogy mindnyájan testvérek vagyunk hit által, szeretettel kell közelednünk még az ellenségeink felé is, beteljesedhet rajtuk az Ő tanítása, hogy boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyerne.

Az együttlétnünk hozzászólásokkal, beszélgetéssel folytatódott. Egyetértettünk abban, hogy ezek a szolgálatok, a szolgálatokra való felkészülés, elmélyítik bennünk a krisztusi elhivatottságot, megerősítik bennünk a mindennapokban való helytállást, a bizonyágtételre való készséget.

Ezekre az alkalmakra hívogatunk az istentiszteleteken is, családlátogatásokon is, hogy egymás hite által épüljünk. Más felekezethez tartozókat is szívesen látunk.

Jómagam kezdettől fogva lelkesültem ezért a nálunk még új dologért, és megtapasztaltam, hogy velem volt az Úr mind készületben, mind a szolgálatban. A

Aktív presbiterek

tiszteletes asszony példaértékűnek mondta az alapos és komoly felkészülésemet. Remélem, hogy a bátortalanabbaknak ezzel egy kicsit segíthettem, hisz a presbiterek ilyenfajta, élőben való szolgálata a gyülekezeti élet mozgatórugójává válhat.

A bő kétórai együttlét után a terített asztal mellett folytatódott a nap programja. A jelenlévők megvendégelésével is Isten iránti hálámat és köszönetemet igyekeztem kifejezni, mindent az Ő dicsőségére téve.

Az Úr legyen mindnyájunk őriző pásztor!

Tiszaföldvár-Ószőlő,

Varga István
presbiter

Presbiterképzés Debreceni Egyházmegye

A presbiterképzés ősszel, évek óta újra kezdődik az egyházmegye harmincöt gyülekezetének presbiterei számára. A helyszín, a szokástól eltérően most nem az egyházmegye tanácssterme volt, hanem a Debrecen-Homokkerti Gyülekezet temploma. A meghívást az indokolta, hogy a templomkülső után ebben az évben belülről is felújították a templomot. Örömeiket akarták megosztani a többi gyülekezet presbitereivel.

Október 11-én száznál többen voltunk együtt presbiterek és lelkészek a nyitó áhítaton, amelyet a gyülekezet lelképásztora, Szabó László az Ézsaiás 40,27-31 alapján tartott. Kihangsúlyozta, hogy aki hittel fogadja élete eseményeit, nem talál okot a panasza.

A szövetség bibliai-teológiai értelmezéséről Derencsényi István esperes beszélt. A Szentírás mindkét részének címadó fogalmát sokoldalúan elemző előadás mindnyájunk ismereteit gazdagította. A beszélgetés során megállapodás született arról, hogy a gyülekezetek gondnokai a következő hónapban találkozzanak és cseréljék ki a presbitériumok általános megújítása óta szerzett tapasztalataikat. A presbiterképző a gyülekezeti teremben terített asztal mellett, szeretetvendégséggel fejeződött be.

Dr. Nagy Mihály
a Debreceni Egyházmegye
gondnoka

A szentmártonkátai gyülekezet helytállása

*„Amíg odamegyek, legyen gondod a felolvasásra, az intésre és a tanításra.”
(1Tim 4,13)*

Szüleim ezelőtt 65 évvel a szentmártonkátai református templomban esküdtek, és sajnos már mind a ketten ott is nyugszanak a község temetőjében. Édesanyamtól maradt egy könyv az ottani gyülekezet történetéről, amelyet 1943-ban adtak ki, és dr. Kovács István helybeli lelképásztor írt. Ezt a ma már ritkaságnak számító könyvet olvasva, a gyülekezet XVIII. századi történetében a mai presbiterek számára is hasznos tanulságokra találtam.

Bár a község lakóinak vallása túlnyomórészt református volt, a váci római katolikus püspök 1718-ban csellel és erőszakkal elvette a templomukat, és a faluba katolikus plébánost nevezett ki, akit el kellett tartani a református híveknek. A református lelképásztor, Kecskeméti Pál is hamarosan elhagyta a falut, mert esperesnek, később pedig püspöknek választották. Eleinte a hívek kemény harcot vívtak a templom birtoklásáért, később viszont sikerült megegyezniük a plébánossal „minden ízetlenségek és háborgatások eltávolításáért”. Úgy egyeztek meg, hogy ők kifizetik a plébánosnak a járandóságát, de ennek fejében a plébános elnézte, hogy külön református iskolájuk legyen, és egy magánházban vasárnaponként istentiszteletet tartsanak. Lám, a „puha diktatúra” nem is csak a közelmúlt találmánya, a fentről hozott legszigorúbb rendelkezések éle is sokszor kicsorbul a végrehajtó közeg gondatlanságán vagy rejtett ellenállásán!

De a puha diktatúra is diktatúra, állandó vizsgálatok, vádaskodások, bizonytalanságok nehezítették az egyházi életet. Két elfogott református egyháztag pl. a korabeli leírás szerint „a vármegyei ocsmány börtönben maceráltatott”, amíg meg nem ígérték, hogy a plébános követelésének eleget tesznek. Papot évtizedekig nem választhattak, csak II. József türelmi rendelete után, 1783-ban. A templomot még ekkor sem kapták vissza, de legalább újat építhettek, amelyet már 1785-ben felszen-

teltek. Így tehát a XVIII. század folyamán a gyülekezet több mint 60 évig templom és lelkész nélkül maradt.

A diktatúra ideje alatt szoktak kialakulni az „ahogy lehet” módszerek. A gyülekezet vezetését az egyháztagok vették a kezükbe. Tanítókat fogadtak, akik az iskolai foglalkozások mellett vasárnaponként a gyülekezetben is szolgáltak. Legtöbbször felolvastak egy könyvből, de előfordult, hogy jegyzetek alapján önálló beszédet is mondtak „a nagy Istenről, a teremtésről...”. A gyülekezet megvett a faluban egy házat, a belső közfalat kiütötték, az egyik falat kintebbre tették, és így kaptak viszonylag tágas gyülekezeti termet. Egy-egy „éleletes ember” előimádkozott és énekelt. Két ilyen tekintélyes gyülekezet-vezető neve is fennmaradt: Kovács Mátyás és Vátczy István. Emlékezzünk rájuk tisztelettel!

Érdekes, hogy a tanító mellett fontosnak tartották, hogy a bába is református legyen. Neki azért gyűlt meg a baja a plébánossal, mert nem jelentette az újszülötteleket. Sok szülő a gyermekét nem őhozza, hanem a több mint 10 km-re lévő Pándra vitte át keresztelni. Pándon a református vallású Szilassy család támogatásával maradt fenn az egyházközség. Úrvacsora vételére is Pándra jártak át, sátoros ünnepeken egész karavánok indultak el szekéren és gyalog, hogy részt vehessenek az istentiszteleten. És mindezt nem egy-két alkalommal, hanem évtizedeken keresztül!

A legnehezebb idők az utolsó évtizedben köszöntöttek be, amikor 1773-ban a Helytartó Tanács rendelete ezeket a kialakult megoldásokat is mind szigorúan betiltotta; elvették a gyülekezeti házat, megtiltották az idősebb gazdáknak az összejövetel vezetését, a tanítónak el kellett hagynia a falut, és a bábának kötelező volt bejelenteni a plébánosnál a megszületett gyerekeket.

Ekkor vált igazán fontossá a református vallású és hitvalló földesurak támogatása,

(Folytatás a 10. oldalon)

Élő gyülekezet – Aktív presbiterek

(Folytatás a 9. oldalról)

bár a gyülekezeti ház fennmaradása 1773 előtt is csak a gróf Keglevich család elnéző magatartása és támogatása miatt volt lehetséges. Amikor ennek a háznak a használatát betiltották, a református Batta János földesúr úgy segített az igehirdetés ügyének, hogy gyermekei mellé fiatal református teológusokat vagy lelkészeket fogadott nevelőnek, akik egy, a Batta-udvaron belül kialakított újabb gyülekezeti házban vasárnaponként istentiszteleteket is tartottak. Ezen a Batta családon kívül a háznép is részt vehetett, bár az meg volt tiltva, hogy a faluból mások is bejöjjenek. Végül, amikor a viszonylagos szabadság beköszöntött, a Batta háznál éppen ott lévő fiatal nevelő lelkész, a külföldi akadémiaíróról nemrég hazatért Hermányi Pető József lett a gyülekezet lelképásztora.

A mai presbitériumoknak nagy tanulság, hogy elődeink között milyen sokan akadtak, akik a nehéz helyzetben évtizedeken keresztül lelkész nélkül is kitartóan, és hittel fenn tudták tartani az egyházközséget. Az elnyomás hosszú éveit alatt ki-ki a maga eszközeivel és lehetőségeihez képest járult hozzá, hogy az Ige szava ne haljon el a legnehezebb időkben sem községükben. Amikor a nagyobb szabadság beköszöntött, évtizedek múltán is egy élő hitű gyülekezetet talált, amely képes volt évek alatt megújulni, új parókiát, templomot építeni, iskolát fenntartani, és tovább folytatni az Ige hirdetését.

Viczián István

Karácsonyi gondolatok

KARÁCSONY

a Te kiszolgáltatottságod kezdete, Uram.

A halálos vég indulása.

Éppen ezért köszönöm Neked

azt a szeretetet,

mely Nálad kezdődik.

A reményt, amely Veled indul,

A jövőt, amit Te hozol el.

Köszönöm, hogy Te ezért születél.

Rendhagyó gondolatok lelkészbeiktatáskor

Ha valaki csak lelkészbeiktatások alkalmával venne részt a református egyház életében, egy sehol nem létező álomvilágot képzelhetne el. Ugyanúgy járna, mint az a „kutató”, aki Kalotaszeg életével a lakodalmakon próbált ismerkedni... A gyöngyök, párták, színek özöne eltakarja az élet gyötrő gondjait. Egy kicsiny, három és félszáz lelkes határmenti eklézsia lelkészbeiktatásán vettünk részt. Minden ugyanúgy történt, mint a sokezer lelkes egyházközségek életében. Virágok, fény, szép prédikáció, ünnepélyes pecsét- és kulcsátadás, köszöntők, ajándékok, finom közebed. Ez így nagyon jó. Örülünk szívből, amikor Isten megörvendeztetni népét!

A beiktatott ifjú lelkész egy – manapság már szokatlan – mondata rendhagyó gondolatot indított meg. *Azt mondotta: élete végéig, legalábbis nyugdíjba menetelig itt akar szolgálni.* (Holtomig-holtáig...) E gyülekezet két évszázad viharaiiban állt helyt. Mindenki tudta, hogy a hajdani lelkészek 40-45 éven át jóban-rosszban kitartottak. Lelkész és népe „szíve-lelke” egybeforr. – Az utolsó másfél évtizedben viszont három lelkész is gyorsan távozott... Szomorú tény, hogy a hajdan 1200 lelkes egyházközség egyharmadára apadt. Bunkerekkel, lövészárkokkal ékesített határsáv (!), embertelen deportálások a Hortobágyra, a vasút megszüntetése, nagy tsz-ek szervezése. (Egyetlen napon két tucat férfit úgy gumibotoztak meg a humanista munkásörök, hogy közülük egy éven belül ötöt kellett eltemetni...) Elsőnek a romák tűntek el a faluból. Őket követték menekülésszeren a földszerető gazdaifjak. Ilyen egy átlagos magyar református egyházközség közelmúltja.

Egykor, az 1960. évi lelkészbeiktatáson 20 presbiter szorongott a lelkészi hivatalban. Az egyébként keménykötésű, mokány Berke Sándor kurátor sírva fakadt. (Másnap kezdődött a tsz-szervezés...) „Tiszteletes úr, de kár volt elrontani a szép fiatal életét, hogy közénk jött!” – Ez volt az ünnepi köszöntő. Mindezek ellenére a következő években évről-évre bebizonyosodott a templomi felirat igaza: „Az Úr uralkodik!”. – (Ezt egy nyugalmasabb időkből büntetésből odahelyezett valaki lemeszeltette, mondván: „a református templom díszje az egyszerűség”...)

Amikor 200 évvel ezelőtt megépítették Isten házát, 180 ülőhelyre tervezték meg. Most pedig 2003-ban 250 ember szorongott a beiktatáson, noha egyharmadára fogyott az egyházközség lélekszáma. *Első tanulság: Sohase az éppen háborgó tengert nézzük, mindig Jézus Krisztus legyen a perspektívánk!*

Érdekes volt megfigyelni a presbitériumot, aki a lelkészválasztással, egyben önmagának is választott elnököt. A legidősebb csakúgy, mint a legfiatalabb, sugárzó tekintettel mondott áldást a jövőre – melyet maga is épít. Az átlagéletkor 45 esztendő. Ez azt jelenti, hogy többségük, az itt szó szoros értelmében vett véres emlékű szocialista építés korszakában született. Miután azonban e településeken 200 (kettőszáz!) éven át megszakítás nélkül (!) folyt a hittanoktatás (áldottak legyenek a szülők, akik minden meghurcoltatás ellenére ragaszkodtak a hittanórákhoz!), valamennyiőjük jól tudja, hogy „Az Úr uralkodik!” (98. zsoltár) *A második tanulság üzenet minden református presbiternek és szülőnek: a jót minden körülmények között nagyon határozottan és céltudatosan kell vállalni. Az ifjúság hitbéli nevelése elsőrendű feladat! „A ti munkátok nem hiábavaló az Úrban!”*

Feltűnő, ámde ezek ismeretében nem meglepő a mai nagyszámú ifjúság jelenléte a beiktatáson. A hajdantól tartottak, s gyakran kimondták: „Vajon lesz-e még valaki, aki majd utánunk ül a templompadokban?” Az egyik presbiter felesége bemutatta harmadik leányát. Az ő története krónikába való. Ugyanis az illető falurészben hét eladó leány és egy legény élt. Szegről-végről rokonok. (Ne feledjük, az a kor a szocializmusból a panelekbe menekülő ifjúság kora.) A hét leány azt leste, mit tesz az egyetlen fiú. Az ő családját is a hortobágyi rizsföldekre deportálták. Hat év után eresztették őket haza. Közben otthonukat is lebontották és ellopták. A volt istállóépületben rendezkedtek be. Mindenki biztos volt benne, hogy elházasodik. Ámde a lelképásztor szavára és a család unszolására a „külfalusi” leány idejött feleségnek. Itt alakítottak ki szép körülményeket. Erre a hét leány is megvetette lábát ősei földjén. Valamennyi idehozta férjét. Három évtized múltán két tucat család lett belőlük! A falurész megmenekült az elnéptelenedéstől! *A jövőt ma kell megalapozni. Ez a harmadik tanulság.*

Igaza volt 2001-ben annak a konferenciának, amelyet az Országházban tartottak: „A vidék lelke: az Egyház!”

Bár Őrség felett fekete fellegek gomolyognak, ne feledjétek az okatlanul lemeszelt feliratot: „Az Úr uralkodik!” Töltsétek meg Isten házát. Az Úr rendelése szerint vállalatok minél több gyermeket. Neveljétek őket az Úr ismeretében. Szántsatok, vessetek, vállalkozatok, s főleg tartásatok számon a hervadhatatlan mennyei örökséget. „Bízzatok, mert Jézus eljön...”

KOVÁCS KÁROLY

Az 1930-as évek lelki, szellemi és népi ébredése új korszakot indított el a magyar falu, közelebbről a református falvak életében. Az ifjúsági munkák kiszélesedése nemcsak a diák, de földműves fiatalok körében sok tehetséges fiatal hoztak felszínre. A földműves fiatalok közötti KIE munka tovább fejlődését és egyben mélyülését szolgálták az 1936-ban elindult népfőiskolai tanfolyamok sorozatai 1948-ig, illetve 1950-ig, az egyesületek „önkéntes” feloszlásáig. Ebben a szellemi felemelkedést szolgáló munkában jelentős szerepe volt a tanítóknak. Akkor a legtöbb gyülekezetnek volt iskolája, egy, esetleg több tanítója is. Mi most egy ilyen, a fiatalokkal átlagon felül törődő tanító, a poroszlói Jakab Imre munkájának eredményét mutatjuk be egyik tanítványa: *Kovács Károly* példáján.

1917. április 14-én született Poroszlón, gazda családban, elemi iskolája után elvégezte a helyben működő polgári iskola négy osztályát. Jakab Imre 1933-ban cserkészcsapatot létesített, s annak tagjai sorába lépett Kovács Károly is, rövid idő múlva ő lett a vezető tiszt. Ilyen új formáját alakították ki a falusi cserkészletnek, hogy a cserkész szövetség 1940-ben őt bízta meg a falusi cserkészlet szervezésével. Ebben az évben ugyancsak tanítója ajánlására részt vett Sárospatakon népfőiskolai tanfolyamon. Akkor alakult ki olyan kapcsolata Szabó Zoltánnal és Ujszászy Kálmánnal, hogy újabb és újabb megbízásokat kapott: egy másik poroszlói, hasonló sorsú ifjúval, Jakab Sándorral együtt szervezték a legendássá vált találkozókat az Ujszászy diófa alá. Néprajzi vonalon hatott rá a faluszeminárium, de sok neves néprajzossal éppen Patakon való találkozása, aminek eredményeként számos néprajzi dolgozata jelent meg, és pályázatokat nyert. Az ilyen irányú munkásságát foglalta össze: *Néprajzi önéletrajzom* című művében.

A szakrális néprajz keretében fordult figyelme a poroszlói egyház nemcsak néprajzi szokásaira, de az egyház történetére is, mint akkor már 20 év óta presbiter és 8 éve gondnoka a gyülekezetnek. Így megírhatta a poroszlói egyház történetét, és az 1989-es 400 éves évfordulón ő mondhatta az ünnepi beszédet. Ma írja, hogy addig a szájhagyomány adott megmentésre érdemes adatokat, most pedig az egyház irataiban találta meg a múlt értékeit. Szeren-

csére az egyház iratai az 1700-as évektől hozzáférhetőek voltak. Megvallja az Egyháztörténet című dolgozatában, hogy „*a református egyház évszázadokon keresztül meghatározója volt a község lakói többségét kitevő parasztság szellemi és lelki életének.*” Végigmegy a századok történetében úgy, hogy közben megírja a keresztlés, a konfirmáció, úrvacsora, temetés szokásait. De megírta az egyesületek, a KIE, a leánykör, a cserkészcsapat, az énekkar történetét is.

Nem marad meg azonban ezek leírásánál, hanem fontos megállapításokat is olvashatunk dolgozatában. Arra a kérdésre, hogy milyen lelki-szellemi értékeket kapott, a paraszti nép így válaszol: „*Az Istenbe vetett hite mellett, melyet érzékelné tudott munkájában, a természet világában is, s így teljessé vált a gondviselésbe vetett hite, kapta a nyelv tisztaságát. A református parasztember kisgyermekkorától élete végéig a Szenci Molnár Albert zsoldárain és a Károli Gáspár ízes magyar nyelvű Bibliájának Igéin nevelkedett. Így tanulta meg a szép magyar beszédet, így alakult ki etikai érzéke, világnézete, gondolkodásmódja. Az iskola elősegítette az iskolás gyermekek református szellemű nevelését.*”

Érdekes a továbbiakban idézni azokat a megállapításait, amelyek ma is elgondolkodtathatnak. „*Az egyház puritán szelleme alakította ki az egyház fegyelmező szerepét. Minden időben igyekezett az egyház elérni, hogy tagjai a keresztyén erkölcs fegyelme alatt álljanak.*” Az egykori „*ecclesia követés*” részletei történeti-helyrajzi emlékek. A maguk idejében a bűnnek féket jelentettek, a megtérő bűnösöknek új életet jelenthettek. Jegyzőkönyvek igazolják, hogy az egyház vezetői a valóni akarókat hogyan igyekeztek kibékíteni, s mennyi mindent megtettek a megromlott családi életek helyreállítására. Szemléletesen mutatja be, mit jelentett a puritán élet és a munkaszeretet egyes családok életében. Az Istenbe vetett hit és bizalom segítette át a népet sok válságos időszakon. Pályamunkájával első díjat nyert, s a bíráló megállapította: „*kifogástalanul szerkesztett, átfogó és az egyházi életet pontosan leíró munka.*” Íme, ilyen volt Kovács Károly, mint református presbiter.

Poroszló múltjának, néprajzának, egyesületei történetének megíróját szülőfaluja azzal ismerte el, hogy a község első dísz-

polgárának választották meg. Mint ilyen kapta meg a végtisztességet is úgy, hogy az egész község elkísérte utolsó útjára. Gyászjelentésén egy Arany János idézet olvasható – nyilván azzal a gondolattal is, hogy Kovács Károly 85 évet élhetett családjá és szülőfaluja, szeretett egyháza szolgálatában.

„*Életemnek nyolcvanötödik évében,
Köt engemet a jó Isten kévébe,
Betakarít régi rakott csűrűbe,
Vet helyettem más gabonát cserébe!*”

Dr. Kovács Bálint

Karácsonyi gondolatok

BÖLCSŐ ÉS KERESZT

összetartoznak, miként a születés és a halál. Karácsony is elmúlik, mint az életünk. Csakhogy ha e kettőt együtt tudjuk látni, akkor 365 napunk más értelmet nyer!

GYERMEKKÉ

lett, hogy férfivá és nővé érlelődjön az életed. Pólyába göngyölték, hogy Te kiszabadulj a halál hálójából. A Földön járt, hogy a csillagokig emelhesd tekintetedet. Nem volt helye a vendégfogadó háznál, hogy neked lehessen örök otthonod a mennyben. Gazdag volt, s szegénnyé lett értettünk, hogy mi általa gazdagokká váljunk. Érettünk szegény, hogy gazdagságát közel vihesse hozzád. Szemünkkel azt látjuk, hogy bepólyálva fekszik Ő, hitünkkel viszont azt, hogy Ő a mindenség királya. (Ambrosius, 339-397)

A Deák-év alkalmából

„Az embereket pusztá eszközöknek soha ne tekintsd”

Deák Ferenc levele gyámleányához, Vörösmarty Ilonához, midőn a tizenhét éves korát elérte

Pusztaszent László,
1862. augusztus 14-dikén

Kedves leányom!

...Ne légy soha igazságtalan mások iránt. Tűrd el, ha kell az igazságtalanságot, de igazságtalansággal ne viszonozd azt. Sokkal keserűbb emléket hágy maga után azon igazságtalanság, melyet máson elkövetünk, mint amelyet másoktól szenvedünk, s a legfájdalmasabb, legtartósabb szemrehányás az, amit önkeblünkben olvasunk, mert azt nem későbbi bánatunk, sem jótetteink nem képesek egészen elnémítani.

Az embereket pusztá eszközöknek soha ne tekintsd, bármennyire alant álljanak is. Tiszteld mindenkinek az emberi méltóságát.

Érzelmiddel, s mások érzelmeivel soha játékot ne űzz. Azon mulékony örömet, melyet az ilyen játék nyújthatna, magadnak vagy másoknak okozott fájdalom és keserűség árán vásárlanád meg...

Ha valakivel jót tettél, felejtse el, és ne számíts viszonzásra, sőt, még hála is. A hálátlanság is kevésbé fog bántani, ha hála nem is számítottál, midőn pedig nem várt hálával viszonyozzák jótéteményeidet, kétszeresen jól fog esni szívednek. Hidd el, sokkal több a hálás ember, mint sokan gondolják, csak nem kell hálát követelnünk, mert ezáltal jótéteményeink gyakran nyomasztókká lesznek. Aki számítva tesz jót, várva, sőt követelve tettének jutalmát, az jótéteményeivel uzsoráskodik, s ezeket önmaga fosztja meg a nemesebb jellegtől.

Légy mindig munkás, gondos és takarékos. Oly tulajdonok ezek, melyek a családi s egyéni boldogságnak lényeges föltételei. A legvirágzóbb család anyagilag és szellemileg elsüllyed e három tulajdon hiányában. Munka az embernek rendeltetése, ez edzi meg a testi és lelki erőt, ez fejti ki a tehetségeket, a henyesség ellenben elpuhít és magával hordja a léleknek legveszélyesebb

mételyét, az unalmat. Gondosság és takarékoskosságot megtartja, a mit a munka szerzett, s a három együtt megveti alapját az anyagi jólétnek és az által a függetlenségnek. Sok jóindulatú embert láttam már erkölcsileg is elaljasodni a szükség súlya alatt, melyet henyessége, a gondosságnak és takarékoságnak hiánya hozott reá. A munkás, gondos, takarékos nő áldás a háznál, a kiben ellenben a fontos, sőt szükséges tulajdonok hiányzanak, az a családnak, a melyhez tartozik, vesztére van.

Vége figyelmeztetek egy rút hibára, mely a társas élet minden rétegében borzasztóan elterjedett, a mely gyakran mosolygó külszínével és ezer alakú érdekességgel még a jobb embert is könnyen elsodorja. Ez a rút hiba az emberszólás.

Gyűlölség, harag és a felbőszült emberi szenvedélyek egész csoportja nem dúltak fel annyi becsületet, nyugalmat és boldog-

ságot, mennyit az emberszólás, néha mint a gyáva gonoszság eszköze, gyakrabban egyedül csak mulatságképpen, unalom úzésére, mosolygó arccal, könnyelműleg meggyilkol. Veszélyes hiba ez, sőt valóságos bűn. Orozva gyilkol s a megtámadott áldozat nem képes védeni magát. A harapós ebet láncra teszik, hogy ne marhasson, s a bősziált bikát elzárják vagy lesújtják, hogy senkit meg ne tiporjon, de az emberszólásnak fulánknyelve száz felől támadja meg az ártatlan embert, becsületét széttépi, életét megmérgezi, s ez ellen se törvény, se hatalom nem képes oltalmat nyújtani.

És a bűnnek részesei nem csak gonoszak és romlott szívűek, hanem igen gyakran olyanok is, kik minden egyéb tekintetben jók és tiszteletreméltók. A rágalmakat gonosz emberek koholják, de terjesztői a jobbak is, nem gonoszokból, hanem könnyelműségből...

Vallomás

A Presbiteri Szövetség(em)

Önző módon magammal kezdem, hogyan is lettem presbiter: 1967-ben költöztünk a Debrecen – Nagyerdei Református Egyházközség területére (akkor egyetemi templomnak hívták). Az első istentiszteleti alkalomkor találkoztam dr. Simon Boldizsár főgondnok, presbiter atyámfiaival, aki üdvözölt, mint régi ismerőst, és mondta, hogy „jó leszel presbiternek”. Ezt hallotta Éliás József akkori nagynevű lelképásztor, és ő erre úgy reagált, „nem is kérlek tőled semmit, mert ha Bódi bácsi ilyen véleménnyel van rólad, akkor bizonyára jó presbiter leszel.” Ezt a bizalmat igyekeztem meghálálni hűséggel, szeretettel, szolgálattal. Majd – költözködés miatt – a Debrecen–Mester utcai Egyházközséghez tartozom, ahol voltam főgondnok és vagyok presbiter. Az egyházmegyénél pedig egyházmegyei tanácsos, számvevő, gazdasági bizottság vezetője tisztségeket töltök be.

A Presbiteri Szövetségnek nyolcadik éve vagyok tagja. A tagság, a különböző rendezvények, alkalmak, konferenciák igen-igen sok örömet jelentett és jelent számomra.

Mi a véleményem a szövetségről? Bizton és őszintén mondom, hogy jó. Én aktív állásomban voltam a Magyar Elektrotechnikai Egyesület helyi szervezetének vezetője tagja, a Magyar Iparjogvédelmi Egyesület helyi titkára, helyi fotóklub elnöke stb. Ezeket azért jegyzem meg, mert egyik szervezetnél sem tapasztaltam annyi sok jót, szeretetet, őszinteséget, egymás iránti megbecsülést, jól felépített működőképességet, alaposágot, fegyelmet stb., mint a Presbiteri Szövetség(em)-nél. Alapos és jó az Ügyviteli Szabályzat, minden lényeges dologra kiterjed. Rendszeresen készülnek munkaterv, amelyeket be is tartanak. A Presbiteri Szövetség bekapcsolódik, segít, aktívan részt vesz a különböző országos rendezvényekben, pl. református világtalálkozókbá. A Presbiteri Szövetség vezetői részt vesznek (és segítik) az egyházkerületeket presbiteri konferenciákon.

(Folytatjuk)

Széles Lajos

A presbiter könyvespolcára

Papp Vilmos új könyve: **ŐRÁLLÓK**

A magyar református egyház 72 emlékezetes presbiterének életét és szolgálatát szeretnénk bemutatni. Nem volt könnyű az évszázadok során szolgáló több százezer hűséges – de mára az ismeretlenségbe merült – előd közül néhányat kiválogatni. Ezért az elfeledetteket örökíti meg a 72. Így illesse őket is tisztelet.

A megmaradás – és az isteni gondviselés – parancsa hozta létre az első presbiteriumokat. A 17. század első évével általános hadjárat indult a Habsburg Birodalom terü-

letén a reformáció ellen. Ekkor Magyarországon a lakosság 95%-a protestáns volt! A birodalom távoli részeiből, Itáliából, Spanyolországból és egyéb tartományokból toborzott zsoldosokkal próbálták a Lélek tavaszát télre fordítani. Lengyelországban, Horvátországban, Stájerországban és Karinthiában, nem különben Szlovéniában sikerrel. Magyarországon több tízezer halálos áldozat és százezernyi, földjéről elüldözött menekült árán sem diadalmaskodott az ellenreformáció.

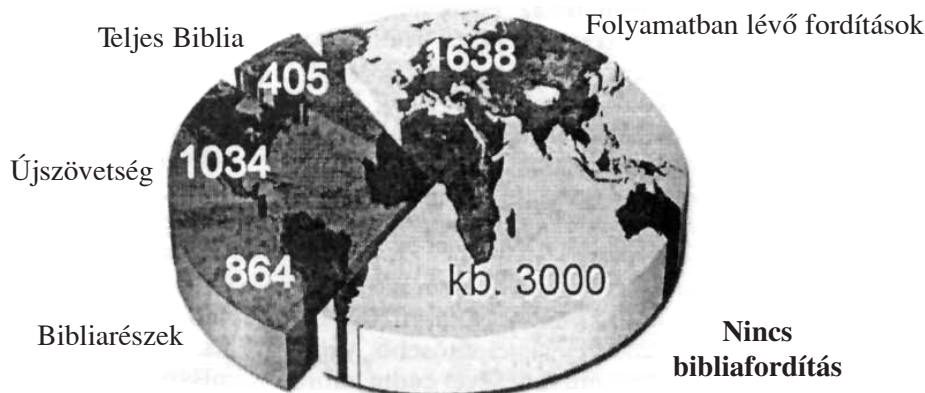
Miért éppen hetvenkettőt választottunk ki? Mózes 2. könyve 18. része adja meg a választ. Mózes mellé ennyi presbitert rendel Isten, hogy az Ő népét vezesse. Kiket vá-

lasztott ki? „Istenfélő, derék, igazságos, bűnt és haszonlesést gyűlölő” embereket. Mózes pedig ezredesekké, századosokká, ötvenedesekké és tizedesekké tette őket. Nem rangokat osztogatott! Munkaköröket jelölt ki. Kinek-kinek erejéhez képest. Más-ként is nevezhette volna őket. Pál apostol, a szent hagyomány kiváló ismerője jól értette az igét, amikor kijelentette, hogy a presbiter legyen „Krisztus jó vitéze!”

A válogatás felöleli az egész magyar reformátusságot. Ez jelenleg tíz egyháztestben él. Magyarországon négy egyházkerület található. Erdélyben kettő. Kárpátalján, Felvidéken, Délvidéken 1-1. A tizedik kör a nagyvilági szórványban élők sokasága.

A bibliafordítás jelenlegi helyzete (nyelvek szerinti elosztásban)

Olvasóinkhoz fordulunk

Szeretett Testvéreink!

Az elmúlt hónapok folyamán Szövetségünkönél öröndetes módon megszaporodott a természetbeni adományozások száma. Szövetségünk különféle, a korábbi években kiadott evangéliumi folyóiratokat, könyveket kapott azzal a céllal – kéressel –, hogy igény szerint a magyarországi szórványokban, illetve a határainkon túl élő református gyülekezetek részére továbbítsa azokat. Felhívjuk azon gyülekezetek figyelmét, akik örömmel vennék korábbi folyóiratok – Vetés és aratás, Ref. Lapja stb. – és evangéliumi könyvek megküldését és gondoskodnak annak szétosztásáról, jelezzék Szövetségünk irodája felé. Várjuk a megrendeléseket, vállaljuk, hogy a postaköltség fejében a kért lapokat, könyvet stb. eljuttatjuk részükre. Kérjük, hogy a címet pontosan szíveskedjenek feltüntetni. Az ajándékkönyvek kiválóan alkalmasak arra is, hogy egymást megajándékozzuk.

Korábban rendszeresen juttattunk el küldeményeket a Szlovéniában élő gyülekezetek tagjai részére, nemrégiben lehetőség nyílt arra, hogy egy-egy nagyobb csomag újságot juttassunk el Kárpátalján élő testvéreinknek, valamint Délvidék gyülekezeteinek is. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik a határon túlra történő eljuttatásban segítséget nyújtanak. Köszönetet mondunk továbbá a budapest-csepeli és a dunaharaszti gyülekezetnek ezen kiadványok felajánlásáért.

Vácsi Gábor

Kérés adófizető Testvéreinkhez

Köszönettel és Isten iránti hálával kell megállapítanunk, hogy Kedves Testvéreink ez évben is múlt évi adójuk 1%-ából jelentős támogatást nyújtottak Szövetségünknek. Az eddigi legmagasabb összeg folyt be ebből a forrásból: 136 ezer Ft.

Kérjük Kedves Testvéreinket, hogy mivel támogatásaink más forrásokból legtöbb esetben csökkennek, így minél többen támogassák Szövetségünket azzal, hogy adójuk 1%-át, amely társadalmi szervezeteknek, alapítványoknak adható, a 2004. évben esedékes adóbevallásukból is támogassák. Szövetségünk adószáma, amit a megfelelő Nyilatkozatba be kell írni:

19675039-1-43

Az egyháznak adható 1%-ot természetesen a Magyarországi Református Egyháznak adják, amelynek technikai száma:

0066

Szeretettel várjuk

Testvérünk megjelentetésre szánt írását, konferencia- vagy egyéb beszámolóját a következő szám lapzártájáig, 2004. február 2-ig, gépelve!

Tanuljunk gyorsan (újra) „reformátusul” (6.)

PÉTER, PÁL, JÁNOS ÉS TÁRSAIK

Szószerkeken és előadásokban gyakran hallunk ilyen fordulatot: „Pálon keresztül ezt üzeni az Úr”. „János azt mondja, hogy...” „Péter így tett...” – Ilyen kifejezésekkel többszörösen is vétünk.

Először is a Szentíró nem deszkadarab, melyen – mint asztalos a szeget – az Úr Igét kalapál keresztül... – Az Ige – mint postás *által* a levél, vagy rádió *által* az üzenet – érkezik. Másodszer pedig a bibliai könyvek írói, főszereplői nekünk nem Pál, Péter, János stb. Stílszerűen szólva, annyira azért nem vagyunk haverok...

Bejön a templomba – vagy bármely közösségbe – egy átlagos utcaembere. Nem ismeri a hit nyelvezetét. Lehet, hogy – pl. esküvő alkalmával – egy kicsit kapatos is. Ezt hallja: „Pál azt mondja, a szeretet mindent remél” – avagy János azt mondja: „szeressétek egymást” – s elkezd kuncogni.

Az utca embere azt is tudja, hogy az újságok, magazinok meglehetősen tisztelettel nyilatkoznak „Buddha királyfi” híveiről, „Mohamed próféta” alattvalóiról – akár egy robbantás után –, egy nagyon bölcs és gyakorlatias „Laoce filozófus” úrhajót is röptető népéről. Az egykori Sztálin neve hallatán pedig még ma is eszébe jut a csúcsjelző „Generalisszimusz”. Az utca embere Pétert, Pált, Jánost hallva azon töpreng, hogy kik ezek a reformátusok?

Tisztázzuk! A világkereszténység valamennyi felekezete – beleértve a műveltebb embereket is – valamiképpen kifejezi a bibliai személyek iránti megkülönböztetett tiszteletét. Károli Gáspár – aki volt olyan református keresztyén, mint mi maiak – Bibliafordításának címfelirataiban még Szent Pál, Szent Péter, Szent János, Szent Máté stb. apostolokról ír. Ennek a „Szentnek” semmi köze sincs a pápai szentté avatásokhoz! Egy idő után lekopott a megkülönböztetett tisz-

teletet kifejező jelző. Ennek oka, hogy sok magyar teológus járta meg külföldet. Hallhatta, hogy a német azt mondja: Paulus, Petrus, Johannes stb. A diák megtanulta a nyelvtant, elsajátította a szókinccset, de nem maradt ideje arra, hogy a nyelv szellemét is megértse. Ugyanis a német ember a saját édesgyermekét sohasem nevezte Petrusnak, Paulusnak! Egyszerűen mondta neki: Peter vagy Paul. Az „-us” végzet a latin nyelvből ered, s mély tiszteletet fejez ki. Ugyanígy különböztetnek az angolok, franciák is. Feltehető, hogy sokan – a „világlátott emberek” benfentességével kezdték mondani: Péter, Pál stb. – (Az idegennyelvű kommentárok is „besegítettek” e folyamatba.) Akaratlanul is hozzájárultak ezzel a Szentírás tekintélyének koptatásához.

Kell-e és lehet-e ezen segíteni két-háromszáz év után? Mondjuk bátran: Pál apostol, Péter apostol, Máté evangélista, Ézsaiás próféta stb. A magyar így adja meg a tiszteletet. Akkor sem szakad ránk a mennyezet, ha Szent Pál apostolt mondunk. Károli Gáspár, Sztárai Mihály, Medgyesi Pál, Tófeus Dobos Mihály hihetetlenül nagytekintélyű református egyházi vezetők voltak! Pedig tisztelettel beszéltek a bibliai személyekről... – Vagy éppen a pongyolást szentesíténénk?

Isten pedig nem vérengző, aki a prófétákon „keresztül” szólana. Nem szegezi át őket! *Szól viszont általunk.* Sylvester János 1541-ben az *általa* fordított legelső magyar Újszövetség híres előszavában ezt mondja:

Próféták *által* szólt régen néked az Isten,
Az, kit ígért, íme végre megadta fiát.
Buzgó lélekkel szól most is néked ez által...

P. V.

Levelesládánkból

Tisztelt Szerkesztőség!

(...) Nagyon sok jó szándék van a gyülekezetem tagjaiban, ha segítséget kérünk tőlük. Mégse lehet elérni, hogy rendszeresen vegyenek részt a Biblia-órán. Mindig van valami elfoglaltság, ami visszatartja őket. Leszoktunk a temetéseken való éneklésről, mármint a közös éneklésről. Már a lelkészeink is megszokták, hogy egyedül is kell énekelniük, ha úgy adódik.

Mivel már 68 éves vagyok, jól emlékszem, hogy többen énekeltünk, ha temetünk. (...) Talán erről is lehetne írni. Már szürke és egyhangú a gyülekezeti élet. Persze van 20-30 résztvevő a bibliaórán, de ez 3%, vasárnap – istentiszteleten – 60-70 ember, illetve főleg asszony van a templomban, úrvacsorán, ünnepeken több, mint 150 körüli a létszám.

Két éve fiatal lelkészünk van, szép négy gyermekkel, igazi lelkészfeleséggel. Vég-

re kezdenek jönni fiatalok is, és ennek örülünk. A hittan is kezdi vonzani a szülőket és gyermekeket, hátha mentőövet jelent ebben a vad világban. (...)

Jó lenne, ha a gyülekezeteket nem osztaná meg pártállás. Örülök a zsinati határozatnak is, mert látom, mások is így gondolják. Se balra, se jobbra, mindig előre nézzünk az Úrra. (...)

Áldást, békességet, jó egészséget kíván testvéri szeretettel,

Dankó Istvánné
(Mohács)

(A kipontozott részek részben a kérdőív-re, részben a Reformátusok Lapjára vonatkoznak, úgyhogy ezt kihagytam. Az eredeti levél másolata mellékelve.)

* * *

Dr. Békefy Lajos
felelős szerkesztő úrnak

Kedves Lajos!

Azt hiszem, hogy Neked is részed van abban, hogy egyházközségünk címére is eljut a Presbiter. Egy-egy példányt megtartok, a többi kiosztom presbitereink között. Nem akarok rosszmájú lenni, de a kített példányokat elviszik, hiszen ingyen kapják. Tudatában annak, hogy szinte minden pénzbe kerül a mai világban, lassan még a jó szándék is, de amikor a dolgokat alapján vizsgáljuk, sok esetben nem kifizetendő cselekedeteinknek is haszna és üzenete van. Annyira megtanított korunk magunkra és érdekeinkre gondolni, hogy ne legyen elég az „egy ruha és egy bot”. Köszönöm, hogy ezzel a misszióval is erősíteni szeretnétek az együvé és Krisztus Urunkhoz való tartozásunkat. A köszönet és hála gondolatával ültem gépem elé.

Élesd, 2003. szeptember 5-én

Lugosi Mihály
lelkipásztor

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Október

12.: Szegeden a Kálvin téri gyüleketben volt a négy Szegedi Egyházközség presbitereinek a konferenciája. A szegedi presbiterek nem első alkalommal gyűltek egybe, de most arról érdeklődtek, hogy mivel is foglalkozik a Presbiteri Szövetség. Ezt a találkozót *dr. Veress László* egyházmegyei gondnok, Szövetségünk tiszteletbeli tagja szervezte és azon az ügyvezető elnök mutatta be a Szövetség munkáját. A jelenlevők megismerhették a Kálvin téri gyülekezet sokrétű munkáját is.

15.: a Szövetség számvizsgáló bizottsága tartott ülést, átvizsgálva a II. és III. negyedév számadását és a Szövetség gazdálkodásáról készült jelentést,

amelyet a Szövetség elnöksége elé terjesztenek.

17.: volt a Szövetség elnökségének ülése, amelyen az ügyvezető elnöki, számvizsgáló bizottsági, gazdasági bizottsági jelentések alapján foglalkozott az elnökség a jövő évi tagdíjak, illetve a Presbiter előfizetési díjának megállapításával, amelyről lapunk más helyén lehet közleményt találni. Foglalkozott az elnökség a Szövetség 2004. évi munkatervének irányelveivel is. A munkatervre a Szövetség közgyűlésének határozata alapján fogunk még visszatérni.

25.: az ügyvezető elnök részt vett a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnökségi ülésén, ahol megtárgyalták a 2004. évi nemzetközi presbiteri kon-

ferenciával kapcsolatos kérdéseket, mivel a konferencia színhelye 2004-ben Nagyvárad lesz. A megbeszélés alapján még további tárgyalások válnak szükségessé.

November

3-4.: Eszéken volt a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata miszsiói, szórványügyi bizottságainak ülése. Az ülésen részt vett *Szabó Dániel*, Szövetségünk elnöke, *Balla Tibor* és *dr. Bodnár Ákos*, Szövetségünk elnökségének tagjai, az utóbbi mint a Tanácskozó Zsinat nem-lelkészi elnöke is.

13-14.: a Kárpátaljai Református Egyház három egyházmegyéjében tartott presbiteri konferencián részt vett és szolgált a Szövetség elnöke, ügyvezető elnöke és *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök.

17.: volt a Presbiter 6. számának lapzárta és a szerkesztő bizottság ülése.

Köszönet a kérdőívek kitöltéséért és visszaküldéséért

A Presbiter 4. és 5. lapszámában kérdőívet helyeztünk el, amelyben kértük, hogy azt kitöltve juttassák vissza a szerkesztőségbe. Sajnos nem sikerült abban a formában kiküldeni a kérdőívet, hogy az borítékba helyezés nélkül is visszaküldhető lett volna, ahogy ezt terveztük. Köszönet azoknak, akik vállalva a postaköltséget, a kérdőívet visszaküldték. Kérjük azokat, akik még nem küldték vissza, hogy azt lehetőleg még ez évben tegyék meg.

A kérdőív sok tekintetben azonos az

1999-ben már kiküldött kérdőívvel és ezáltal azt kívánjuk felmérni, hogy a 2000. évi presbiterválasztások nyomán milyen módosulások következtek be a korábbi válaszokhoz képest. Szeretnénk a kérdőív összesített eredményéről zsinatunkat is tájékoztatni, hisz 2005. év végén ismét presbiteri tisztújítás lesz. Ezért ismételten kérjük Kedves Testvéreinket, hogy szánjanak ránk 44 Ft-ot és egy borítékot, valamint annyi időt, hogy a kérdőívet kitöltsék és nekünk visszaküldjék.

Tagdíjak és előfizetési díjak 2004-ben

A Szövetség Elnöksége október 19-i ülésén hozott 7/2003. Eln. számú határozatával – a közgyűléstől kapott felhatalmazás alapján – megállapította a 2004. évre szóló tagdíjakat és előfizetési díjakat a következők szerint:

Tagdíj: 1000 Ft/év, amit akár részletekben is lehet fizetni.

Előfizetési díjak a Presbiter c. lapra:

- belföldi éves előfizetés esetén 1000 Ft/év
- számonkenti vásárlás esetén 180 Ft/db
- szomszédos országokba történő előfizetés esetén (itt csak éves előfizetésre van mód) 2400 Ft/év
- egyéb európai országokba történő előfi-

zetés esetén (itt is csak éves előfizetés lehetséges) 15 euró/év

- tengeren túli előfizetés esetén (szintén csak egy évre) 20 \$/év.

A jelentős emelésre azért került sor az előfizetések tekintetében, mert a lapok áfája 12%-ról 25%-ra változik várhatóan. (A lapzártakor a törvényt még nem fogadta el az Országgyűlés.)

Kérjük Kedves Olvasóinkat, hogy ennek ellenére ne legyenek hűtlenek lapunkhoz, hisz még így is viszonylag olcsó a lapunk, amit annak is köszönhetünk, hogy sem a cikkírók, sem a felelős szerkesztő díjazásban nem részesül.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: Dr. Bodolay Géza, *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Hegyi-Füstös István*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Cseh Lajos*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Pintér Mihály*, *dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: presbiteri.szov@freemail.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 700 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2000 Ft, Európába 15 EUR, a tengerentúl más országaiba 20 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota*. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Internet cím: www.parokia.net

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 120 Ft

A születés körüli angyalok

Félreismerhetetlen az összefüggés a Krisztus születése körüli történetek és az Ószövetségnek az angyalokról szóló legkorábbi történetei között. Ott azt láttuk, hogy Isten követének az üzenete nem valami tetszőleges dolgot hirdet meg, hanem határozottan két helyzetre koncentrálódik: a gyermektelen nő szükséghelyzetére, amelyben meghirdeti a nőnek, hogy gyermeke fog születni; és annak a férfinak a szükséghelyzetére, aki egy elnyomott közösség tagja, ekkor pedig a megmentést, a nép megváltását ígéri meg a követ. Ez a két motívum talál egymásra a Lukács evangéliuma elejének angyali üzeneteiben.

Láttuk már, hogy a Máriához intézett angyali üzenet minden lényeges elemet illetően azonos a Hágáéhoz intézett üzenettel (1Móz 16). Ha a Keresztelő János, majd a Megváltó szüleihez intézett angyali szavak, s aztán pásztoroknak adott angyali üzenet a férfi és nő ósínseit fogalmazza

meg, s ezek jóra fordulását ígéri meg az egész világ Megváltójának születése révén, akkor éppen ez az, ami egészen föl-tárja ezeknek a Krisztus születése körüli történeteknek az értelmét: itt az teljesedik be, amire az évezredek során a bajban lévő nők és férfiak várokoztak, vágyakoztak, és amiért oly bensőségesen könyörögtek. Ezek a történetek olyan ívet alkotnak, amely mindent magába foglal, ami emberi baj és szükség csak megjelent az emberiség Krisztusig vezető útján. Annak a megmentésnek a meghirdetése, amely most eléri Máriát egy emberi köszöntésben, ahogyan egykor elérte Ábrahámot, Hágáit vagy Gedeont egy emberi köszöntésben, az ember Jézusban mindenki számára emberivé válik, mindenki találkozhat vele az emberi élet útján, amint a názáreti Jézus a maga útján emberként elmondja Jó Hírét a betegeknek és megvetetteknek, és segít rajtuk. Amikor ez a názáreti Jézus

közli népének férfiával, de a nőekkel, és a gyerekekkel is mindazt, ami közölni valója van, akkor Benne összetalálkozik minden, amit az ószövetségi emberek hittek Isten követét illetően, aki saját utcájukban jött eléjük, a bajban lévő férfiakkhoz, bajban lévő nőkhöz és a gyerekekhez, hogy megóvja a veszélyeztetetteket.

Cl. Westermann

Az esztendő Isten kezében van

Van Istennek keze? Igen, Istennek van keze, és pedig egészen más, sokkal jobb, sokkal ügyesebb, sokkal erősebb keze, mint a mi karmaink. Mit jelent ez: Isten keze? Először hadd mondjam így: Isten keze a tettei, a műve, a szavai, mi mindnyájan, függetlenül attól: tudjuk-e, akarjuk-e, vagy nem; minden oldalról körülvéve és átkarolva, hordozva és megtartva. De továbbá: „a Te kezéd” – ez *Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak a keze. Az az Ő keze, amellyel a gyermekeket megáldotta. Az az Ő keze, amellyel a betegeket megérintette és meggyógyította. Végül és mindenek előtt az értünk, Istennel megbékélésünkért keresztre szögezett keze. Itt van Isten keze: az erős atyai kéz, a jó, puha és nyájas anyai kéz, a hű és segítő atyai kéz, amelyben az időnk van, amelyben mi vagyunk. Igen, Ő, a Te Fiad mondta: „senki nem ragadhatja ki a kezemből”. Senki, egy ember sem és egy angyal sem, és az ördög*

sem, a bűnöm, a halálom sem! Senki sem szakaszthat ki és fog kiszakasztani a kezedből.

Ebben a Te isteni kezében vagyok *elrejtve*, ez emelt fel, ez őrzött és mentett meg. A kezében volt az elmúlt esztendőm mindazzal, amit hozott nekem, és elvett tőlem, mindazzal, amiben jó vagy rossz voltam, jót vagy rosszat tettem. De ez az üdvösség és kegyelem éve volt, mert a kezében volt. Ebben a Te kezében lesz azonban a jövő évem is mindazzal, ami jöhet, vagy nem jöhet vele és amit majd jól csinállok vagy rosszul, ami könnyű, és ami nehéz lesz benne, talán nagyon nehezemre fog esni. Ez nem valamilyen év lesz, hanem a Te esztendő, „*az Úr éve*”. És e kegyelmedben és uralmad alatt van ez az óra is, titokzatos jelenünk a múlt és a jövő között, tehát: e pillanatnak a titka. Mert az időm, mert éppen ez az óra a kezében van, ezért az nekem, neked, nekünk, mindnyájunknak a döntés órája.

Mi is volna, ha mi – minden férfi és nő közülünk – ma éjszaka, mielőtt elalszunk, hangosan vagy csendesesen azt, amit most hallottunk, még egyszer Istennek elmondanám: „*az életidőm a Te kezében van*”. Ha ez volna az utolsó dolog az óévben, akkor ennek a befejezése abban állna, hogy az igazságot mondtuk. Mert ez az igazság: „*az életidőm a Te kezében van*”, és Isten arra vár, hogy végül és ha ez volna az utolsó óra – az igazságot mondjuk. *Micsoda évvége!*

És mi volna, ha korán reggel, amikor felébredünk, ismét hangosan vagy csendesesen teljesen ugyanazt mondanánk: „*az életem ideje a Te kezében van*”. Ha tehát az volna az első az új évben, hogy még egyszer az igazságot mondanánk ki, most a jövő felé nézve. Isten bizonyosan arra vár, hogy egyszer elkezdjük az igazságot mondani, és az igazság ez: „*életem ideje a Te kezében van!*” *Micsoda évkezdés lenne!* Igen, hogy is volna? Micsoda vég és micsoda kezdet!

Barth Károly

